

Số : 12/ĐK-BQL

LÝ LỊCH DI TÍCH

I/ Tên gọi:
- Tên thường gọi : Mộ Nhật
- Tên chữ : Mộ ông Tani Yajirobei

II/ Địa điểm phân bố di tích, đường đi đến:

Từ sân vận động Hội An theo đường Nguyễn Công Trứ đến miếu ông Cọp (*phường Cẩm Phô*), rẽ tay trái ra đường Trà Quế, đi hết thôn Trường Lê ngang qua cánh đồng canh tác của đội I, rẽ tay phải theo kênh thủy lợi Hà Châu 300 mét. Di tích nằm giữa cánh đồng, có lối ra bằng đất đắp băng qua một số thửa ruộng trũng nước.

Khoảng cách từ di tích đến khu cư dân gần nhất chừng 400 mét.

Có thể đến di tích bằng xe đạp, gắn máy, ô tô.

III/ Sự kiện, nhân vật, lịch sử và thuộc tính của di tích:

Cuối thế kỷ 16 đầu 17 Hội An trở thành thương cảng lớn của xứ Đàng Trong (*Cochinchine*) là điểm trung chuyển mậu dịch có tính quốc tế. Thương nhân nước ngoài đến buôn bán đông đúc, trong đó đông hơn cả là thương nhân Trung Hoa và Nhật Bản. Họ được chúa Nguyễn cho phép lập hai khu vực cư trú riêng, có chế độ quản lý riêng. Khu của người Nhật gọi là Nhật Bản Dinh, dân địa phương quen gọi là phố Nhật. Một số thương nhân Nhật đã lấy vợ người Việt, sinh con đẻ cái, lập nghiệp lâu dài. Đến năm 1635 do lệnh cấm vận của Nhật Hoàng, thương nhân Nhật ở các nước rút dần về chính quốc, phố Nhật ở Hội An vì thế cũng suy tàn. Tuy vậy, sau 1635 vẫn còn một số người Nhật ở lại Hội An và chết ở đây. Mộ ông Yajirobei là một bằng chứng lịch sử về sự kiện này. Theo một số nhà nghiên cứu lịch sử Nhật Bản, ông Yajirobei thuộc dòng họ lớn ở Nhật, con cháu rất đông. Ông đã đến buôn bán, định cư và chết tại Hội An, bia mộ lập năm 1647.

IV/ Loại di tích: Mộ táng

V/ Khảo tả di tích:

Mộ xây hướng Đông Bắc, trên một gò đất cao, hẹp, xung quanh là đầm nước nay đã cạn, nhân dân làm ruộng lúa, có thành rộng bằng sa thạch kích thước 14m x 11m x 0,8m (*cao tính từ mặt ruộng*). Năm mộ hình yên ngựa bằng hợp chất (*vôi, vò sò, hén, mật mía,...*), nơi tiếp giáp giữa năm bên trên và quách bên dưới bị nước bào mòn lõm sâu vào. Dưới chân mộ có bia bằng sa thạch xám, trán và diềm không trang trí. Giữa lòng bia, trên cùng chạm đóa hoa năm cánh, hai bên phía dưới chạm đóa hoa nhỏ hơn. Bia đề: “*Hiên khảo di thứ lang binh vệ cốc công chi mộ. Đinh Hợi niên, mạnh thu lập*”, hai bên hàng giữa ghi: Nhật Bản, Bình hộ. Căn cứ nhiều nguồn tư liệu có thể xác định năm Đinh Hợi ghi trong bia là 1647.

VI/ Các hiện vật trong di tích:

Trên mặt đất hiện còn một tấm bia sa thạch, năm mộ và các phần còn lại cùng với thành.

VII/ Giá trị lịch sử, khoa học, nghệ thuật, văn hóa:

Mộ ông Yajirobei là tư liệu lịch sử quý chứng minh sự có mặt của người và phố Nhật ở Hội An đầu thế kỷ 17.

Là tư liệu lịch sử chứng minh sự phát triển mậu dịch của thương nhân Nhật ở một số nước Đông Nam á trong đó có Việt Nam vào thời Châu ấn thuyền, là bằng chứng về mối quan hệ giao lưu kinh tế, văn hóa Nhật Việt trong lịch sử.

Góp phần làm phong phú loại hình mộ cổ Hội An, là nơi tham quan nghiên cứu hấp dẫn, nhất là đối với người Nhật Bản.

VIII/ Tình trạng bảo quản di tích:

Trước đây do nhiều nguyên nhân mộ bị phá hủy một số nơi, thành đổ nát, bình phong bị hư, năm, quách bị xói lở, bào mòn.

Từ những năm 1985 Ban Quản lý Di tích Hội An đã đưa mộ vào danh mục bảo vệ nguyên trạng.

Năm 1928 mộ được sửa chữa lớn, những năm 1989 - 1990 Ban Quản lý Di tích Hội An tiến hành nhiều đợt tu bổ nhỏ, đắp đường, làm cầu ra mộ.

IX/ Các phương án bảo vệ, sử dụng di tích:

Từ 1985 Ban Quản lý Di tích Hội An đã tiến hành khảo sát, lập hồ sơ di tích, ra thông báo bảo vệ nguyên trạng.

Bảo quản tu sửa, hướng dẫn khách tham quan, nghiên cứu.
Chuẩn bị phương án xin đầu tư từ Nhật để trùng tu mộ này.

X/ Cơ sở pháp lý bảo vệ di tích:

Quyết định 506/QĐ-VH ngày 19/3/1985 về công nhận khu di tích ĐTC Hội An.

Thông báo bảo vệ nguyên của Ban Quản lý Di tích Hội An năm 1985

XI/ Những tư liệu bổ sung:

Các bài viết về di tích này của các nhà nghiên cứu Nhật Bản từ những năm 1940 đến nay

Các bài nghiên cứu về di tích Nhật tại Hội An trong hội thảo khoa học quốc tế về Hội An năm 1990

Các bài viết của các học giả Pháp trên BAVH, BEFEO về các di tích Nhật tại Faifoo.

Tư liệu nghiên cứu địa phương hiện đang lưu trữ tại Ban.

Hội An, ngày 20 tháng 8 năm 1992

BAN QUẢN LÝ DI TÍCH HỘI AN

Trưởng ban

Đã ký

Nguyễn Văn Phi

Người lập lý lịch

Đã ký

Trần Văn An

TM. UBND THỊ XÃ HỘI AN

Phó Chủ tịch

Đã ký

Phạm Ngọc Giải

Sao nguyên bản chính

